

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

MOPHATO 12

SETSWANA PUO YA GAE (HL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

TLHAKOLE/MOPITLWE 2013

MADUO: 100

NAKO: 2½ diura

Pampiri e, e na le ditsebe di le 6.

DITAELO

1. Pampiri e, e arogantswe ka dikarolo di le THARO e leng A, B le C.

KAROLO YA A:	Tlhamo	(50)
KAROLO YA B:	Ditlhangwa tse dileele tsa tirisano	(30)
KAROLO YA C:	Ditlhangwa tse dikhutshwane tsa tirisano	(20)
2. Baithuti ba tshwanetse go araba potso e le nngwe go tswa mo go KAROLO A, KAROLO B le KAROLO C.
3. Karolo e NNGWE le e NNGWE e simolole mo tsebeng e NTŠHWA, mme kwa bokhutlong jwa karolo moithuti a thalele.
4. Tlogela mola mo magareng ga dikarabo tsa gago.
5. Kwala sentle ka mokwalo o o buisegang.
6. Tlhokomela mopeleto le popego ya dipolelo.
7. Baithuti ba tlaa abelwa maduo a go dira lenaneo la thulaganyo le go baakanya tiro ya bona pele ba kwala.

KAROLO YA A: TLHAMO**POTSO 1**

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400–450 ka NNGWE fela ya ditlhogo kgotsa ditshwantsho tse di neilweng. Fa o dirisa setshwantsho go kwala tlhamo, se neele setlhogo se se maleba. O se ka wa lebala go thala letlhomoso/lenaneopaakanyo pele o kwala.

- 1.1 Phokelelo ya Thekenoloji mo baneng. [50]
- 1.2 Tshipo o rile ke lebelo motlhaba wa re ke namile. [50]
- 1.3 Fa nka nna ngaka ... [50]
- 1.4 E kete diphetogo mo metsesetoropong le metseselegaeng di diragala morago ga ditshupetso tse di tlohang tatlhegelo ya matshelo a batho. Dumela kgotsa o ganetse ntlha e. [50]
- 1.5 Bosigo jwa ditsuatsue. [50]
- 1.6 Leba setshwantsho se se fa tlase, mme o kwale tlhamo ka ga sona.

[Monate wa Setswana, Matjila DS le ba bangwe]

[50]

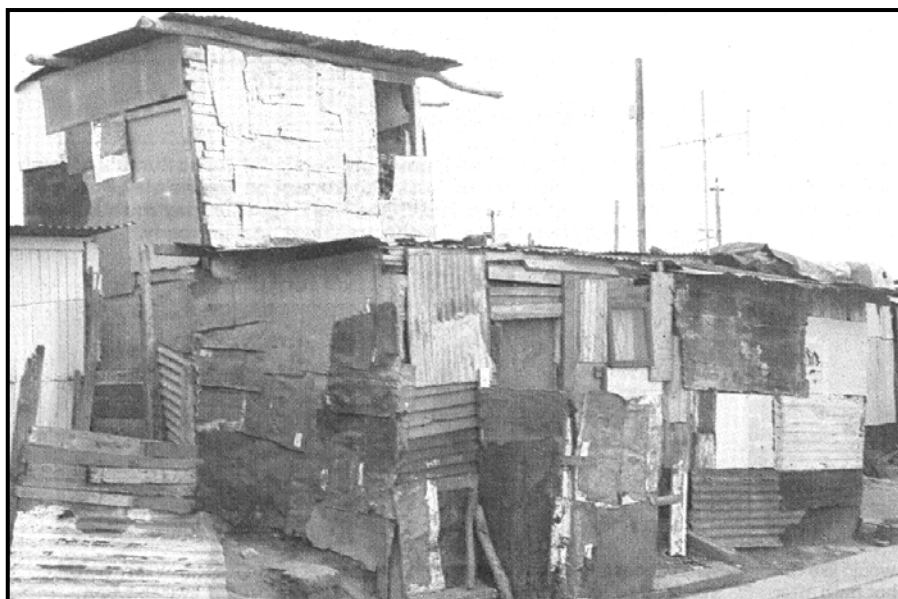
1.7 Leba setshwantsho se se fa tlase, mme o kwale tlhamo ka ga sona.

[Monate wa Setswana, Matjila DS le ba bangwe]

[50]

1.8 Leba setshwantsho se se fa tlase, mme o kwale tlhamo ka ga sona.

[Lokwalodikgang lwa City Press, 23 Diphlane 2011]

[50]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITLHANGWA TSE DILEELE TSA TIRISANO**POTSO 2**

Araba potso e le NNGWE fela mo karolong e. Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180–200 (diteng fela).

- 2.1 Kwa gaeno lo tlaa bo lo amogela malomaago yo o sa leng a ineile naga dingwaga di le lesometlhano tse di fetileng. Kwala **lekwalo** le mo go lona o laletsang mogoloo yo o kwa moseja wa mawatle go nna teng mo kamogelong e. [30]
- 2.2 Le mokgatlho wa baithuti mo tikologong ya lona. Kwala **puo** e o tlaa neelanang ka yona jaaka sebuisegolo mo kopanong ya baithuti ba marematlou mo malatsing a boikhutso. [30]
- 2.3 Go thubelwa mo matlong go ile magoletsa mo motsesetoropong wa lona. Kwala **dipotsotherisano** tse o nnileng le tsona le Tona ya Lefapha la Tshireletso ka ga bothata jo. [30]
- 2.4 O ne o tsenetse kopano ya lekgotla la motse wa gaeno ka ga polao e e setlhogo ya ditshukudu mo serapeng sa morafe. Kwala **lenaneotema le metsotso** ya kopano eo.

[Lokwalodikgang Iwa *The Times*, 25 Ngwanaitseele 2011]

[30]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITLHANGWA TSE DIKHUTSHWANE TSA TIRISANO**POTSO 3**

Araba potso e le NNGWE fela mo karolong e. Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 100–120.

- 3.1 Kwala **kitsiso e e tlaa phatlaladiwang** e mo go yona o laletsang baagi go tla pitsong ya pulo ya matlo a puso a a tlaa fiwang batho ba ba dikobo di magetleng. [20]
- 3.2 O etetse kwa Botswana malatsi a le mararo mme o kगतlhegile thata. Romelela tsala ya gago **posekarata** mme o mo itsise ka ga bontle jwa tlhago le tikologo tsa naga ya Botswana. [20]
- 3.3 Ntsalao o tshwanetse go tla go go ema nokeng mo pulong ya kgwebo ya gago mafelo a beke. Thala **mmepe wa tsela** e ntsalao a tlaa e dirisang go tloga kwa gaabo go fitlha kwa lefelong la kgwebo ya gago. [20]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA C: 20
PALOGOTLHE: 100